

– включення до змісту навчання майбутніх учителів спецкурсів і спецсеминарів із методики навчання різних навчальних дисциплін, спрямованих на засвоєння методів і способів реалізації конкретних дій у процесі інклюзивного навчання;

– використання інноваційних (проблемних, інтерактивних, дискусійних, імітаційних) методів навчання, що забезпечують активну позицію студента, корпоративне засвоєння теорії та технологій інклюзивної освіти.

Таким чином, підсумовуючи вищесказане хочемо відзначити, що виокремлені нами педагогічні умови підготовки майбутніх учителів до фахової діяльності в умовах інклюзивного середовища взяті окремо, не зможуть забезпечити успішного формування їх готовності до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного середовища. Тільки їх комплексне забезпечення може стати основою якісної підготовки й формування на цій основі необхідних інклюзивних компетентностей.

Проведене дослідження показало, що проблема підготовки майбутніх учителів до фахової діяльності в умовах інклюзивного середовища вимагає подальших наукових розробок. Цікавим є вивчення питання формування готовності майбутніх учителів до діяльності в умовах інклюзивної середовища, а також її компоненти та шляхи підвищення рівня готовності.

Список використаних джерел

1. Альохіна, С. *Інклюзивна освіта в Україні: здобутки, проблеми та перспективи: резюме аналітичного звіту за результатами комплексного дослідження*. Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/974948>.
2. Захарчук, М. Є. (2014). *Становлення та розвиток інклюзивної освіти у США*. Львів: Вид. Львівської політехніки.

ЧОВРІЙ С. Ю.,
ДУДА О.-М. О.

Мукачівський державний університет, Україна

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ПОЛІЕТНІЧНОГО РЕГІОНУ

Сьогодні одним із актуальних напрямів, у якому має рухатися педагогічна наука, є підготовка майбутніх учителів нової української школи, здатних здійснювати професійну діяльність у полікультурному середовищі. Полікультурність є важливою складовою професійної компетентності сучасного фахівця, особливо в умовах поліетнічного регіону, яким є Закарпаття.

Різні аспекти проблеми полікультурності досліджували такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як Р. Агадуллін, Т. Атрощенко, Д. Бенкс, Л. Волик, О. Грива, Л. Гончаренко, О. Гуренко, Г. Дмитрієв, Д. Дьюї, В. Євтух, В. Лекторський, В. Матіс, Д. Міттер, С. Ніето, Г. Палаткіна, В. Подобєд, О. Сухомлинська, М. Уолцер, Н. Якса та ін.

Метою полікультурної (мультикультурної) освіти, на думку А. Бермуса, є: розвиток міжкультурної компетентності індивіда – представника певної культури; забезпечення кожному індивіду оптимальних умов розвитку базових механізмів ідентифікації, трансляції та функціонування кожної культури; усвідомлення важливості культурного різноманіття для досягнення самореалізації особистості;

набуття досвіду взаємодії носіїв різних культур на основі толерантності й взаєморозуміння [1]. Полікультурна освіта передбачає формування компетентностей, які ґрунтуються на становленні особистості в різноманітті навколишнього світу й ефективного співіснування з ним [2]. Українські дослідники Л. Голік, М. Красовицький, Н. Сейко вказують на те, що ключовим завданням мультикультурної освіти є формування толерантності до представників інших культур та збереження власної ідентичності.

Унікальним поліетнічним регіоном вважається Закарпаття – край культурного, етнічного, релігійного розмаїття. Багатомовність, полікультурність і поліментальність населення Закарпаття сформували новий освітній простір – поліетнічний.

Підготовку майбутніх учителів нової української школи сучасного Закарпаття здійснюють Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», Мукачівський державний університет та Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II. Саме у цих закладах вищої освіти навчаються і толерантно взаємодіють представники різних національних меншин, які населяють Закарпатську область та іноземні студенти. В кожному із них ведеться робота щодо формування поліетнічного середовища закладу, яке здійснює ціленаправлений вплив на формування толерантної особистості та полікультурної компетентності майбутніх фахівців початкової ланки освіти.

Ефективність підготовки майбутніх учителів нової української школи до педагогічної діяльності в умовах поліетнічного регіону залежить від створення гнучкої, мобільної системи навчання в закладах вищої освіти, з урахуванням світоглядних позицій, мотивів, інтересів, рівня знань і умінь студентів. Професорсько-викладацький склад вищої школи повинен здійснювати активний пошук форм і методів розвитку полікультурної освіти як в аудиторній, так і в позааудиторній професійно спрямованій діяльності.

Основні положення, які закладені в систему формування полікультурної компетентності майбутнього учителя нової української школи, можна сформулювати таким чином: опанування студентами теоретичного матеріалу стосовно культурних традицій інших народів світу під час аудиторної та позааудиторної діяльності; створення освітнього середовища в умовах закладу вищої освіти для формування полікультурної спрямованості особистості студента; цілеспрямованість та єдність стратегії підготовки у полікультурному контексті; практична значимість теоретичних положень для майбутньої професійної діяльності; опора на самоосвітню діяльність студента, його особистісні якості в умовах полікультурного соціуму; активне використання арсеналу програмного забезпечення, новітніх методів під час навчання для формування полікультурної компетентності особистості студента; створення ситуацій для формування навичок роботи в полікультурному соціумі.

Таким чином, можемо зробити висновок, що полікультурна (мультикультурна) освіта – це освіта, що сприяє формуванню толерантної особистості майбутнього учителя нової української школи, здатної на основі діалогу активно взаємодіяти з представниками різних культур. Педагогічна діяльність в поліетнічному регіоні має ряд особливостей і зумовлена такими

специфічними ознаками: багатонаціональний склад населення; нестабільний склад населення; взаємодія представників різних національностей; взаємний вплив культур представників усіх національностей. Підготовка майбутніх учителів нової української школи повинна враховувати усі вище зазначені положення, а також те, що готуючи педагогів до здійснення діяльності в багатокультурному суспільстві, необхідно налаштувати їх на сприйняття людини іншої культури та на побудову на цій основі діяльності щодо формування стосунків з нею.

Список використаних джерел

1. Дулатбеков, Н. О. Правовое воспитание как фактор формирования поликультурной компетентности личности / Н. О. Дулатбеков, Т. К. Туркенов // Развитие личности в поликультурном образовательном пространстве : сб. материалов Международного конгресса; IV Слов'янські педагогічні читання / ред. кол. Н. Г. Ничкало [та ін.]. – Черкаси : Вид-во ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2005. – С. 154-156.
2. Ковальчук, О. С. Полікультурний підхід у сучасній шкільній освіті Росії : дис. ...канд. пед. наук : 13.00.01 / Ковальчук Олена Сергіївна ; Ін-т педагогіки АПН України. – Київ, 2003. – 243 арк.

ШАФАР С.В.,
БРИЖАК Н.Ю.

Мукачівський державний університет, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ВАЛЕОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Процес формування еколого-валеологічної компетентності майбутніх вчителів початкових класів, виховання в них відповідального відношення до здоров'я та природного оточення будуть ефективними, якщо буде визначена система еколого-валеологічних понять, які дозволяють усвідомити взаємозв'язок та взаємообумовленість здоров'я людини та екологічного стану навколишнього середовища.

Екологічне виховання молодого покоління – запорука безперервного гармонійного розвитку людської цивілізації та суспільства, становлення особистості на кожному життєвому етапі. У Законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті, Концепції розвитку екологічної освіти в Україні відображено тенденції оновлення змісту, форм і методів екологічної освіти та виховання. Зокрема, у Концепції екологічної освіти України зазначається, що провідна й найважливіша роль у формуванні особистості з новим, екоцентричним типом мислення й свідомості, високим ступенем екологічної культури відводиться школі [4]. Це завдання можуть розв'язати лише педагоги зі сформованою еколого-валеологічною компетентністю.

Різні підходи до формування екологічної компетентності, з'ясування її сутності та структури визначено в працях С. Бондар, О. Гуренкової, О. Колонькової, В. Маршицької, О. Пруцакової, Н. Пустовіт, Л. Руденко, Л. Титаренко, С. Шмалей та ін. Еколого-валеологічну компетентність особистості в різних аспектах досліджували: О. Аніщенко, Л. Архипова, Ю. Бойчук, І. Бузенко, Л. Дрожик, С. Книш, С. Шмалей, І. Щербак та ін.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>